A1 Topaic 5

04 Caitheamh Aimsire Cuid a Dó

Labhairt

2

04 Caitheamh Aimsire

Le múineadh:

- Ceisteanna agus freagraí san aimsir láithreach: *An imríonn tú leadóg? Imrím/Ní imrím* agus ag rá cén uair a dhéanann tú rudaí éagsúla.

3

Bileog
Caitheamh aimsire
Suirbhé

Caitheamh aimsire
Suirbhé

A. Cuir na ceisteanna seo a leanas ar na daoine eile i do ghrúpa. Cuir tic sna ciorcail chuí chun na freagraí a léiriú.

Ainm :	1.	2.	3.
An imríonn tú galf?	Imrím o Ní imrím o	Imrím o Ní imrím o	Imrím o Ní imrím o
An imríonn tú peil?	Imrím o Ní imrím o	Imrím o Ní imrím o	Imrím o Ní imrím o
An bhféachann tú ar an teilifís?	Féachaim o Ní fhéachaim o	Féachaim o Ní fhéachaim o	Féachaim o Ní fhéachaim o
An dtéann tú ag siúl?	Téim o Ní théim o	Téim o Ní théim o	Téim o Ní théim o

4

©GaeilgegoDeo 2023

Suirbhé

- Cuir na ceisteanna seo a leanas ar do chairde

.

- Cuir tic sna ciorcail chuí chun na freagraí a léiriú.
- Ansin, scríobh cúpla abairt faoi na daoine ar labhair tú leo. Féach ar na samplaí

5

Laethanta na seachtaine

- **Dé Luain**
- **Dé Máirt**
- **Dé Céadaoin**
- **Déardaoin**
- **Dé hAoine**
- **Dé Sathairn**
- **Dé Domhnaigh**

6

Laethanta na seachtaine

- **Dé Luain**
- **Dé Máirt**
- **Dé Céadaoin**
- **Déardaoin**
- **Dé hAoine**
- **Dé Sathairn**
- **Dé Domhnaigh**

7

©GaeilgegoDeo 2023

Laethanta na seachtaine

- **Dé Luain**
- **Dé Máirt**
- **Dé Céadaoin**
- **Déardaoin**
- **Dé hAoine**
- **Dé Sathairn**
- **Dé Domhnaigh**

8

Laethanta na seachtaine

- **Dé Luain -** Tagann Luan ón Laidin *luna* – gealach.
- **Dé Máirt -** Tagann Máirt ó ainm an dé *Mars*.

9

Laethanta na seachtaine

- **Dé Céadaoin -** Eascraíonn Céadaoin ó *Céad Aoine/First Fast*, mar níor ith Críostaithe feoil ar an gCéadaoin nó ar an Aoine.
- **Déardaoin -** An brí atá le Déardaoin ná *an lá idir dhá Aoine*. An tSean-Ghaeilge a bhí air ná *eter-dí-aín*.

10

©GaeilgegoDeo 2023

Laethanta na seachtaine

- **Dé hAoine -** Ba é an t-ainm a bhíodh ar Aoine ná *Aín Diden* agus an chiall a bhí leis ná *end fast*.
- **Dé Sathairn -** Tagann Satharn ón dia Rómhánach *Saturnus*.
- **Dé Domhnaigh -** Tagann Domhnach ón Laidin *dominicus* – lá an Tiarna.

11

Ceisteanna éagsúla

- *A Liam, an imríonn tú galf Dé Luain?*
- *A Shíobhán, an dtéann tú chuig an bpictiúrlann Dé hAoine?*
- *A Phóil, an fhéachann tú ar cluiche peile Dé Domhnaigh?*

12

Cathain

- **go minic**
- **i gcónaí**
- **anois is arís**
- **de ghnáth**
- **gach lá**

13

©GaeilgegoDeo 2023

Cathain ar lean

go minic

- Féachaim ar an teilifís **go minic** Dé hAoine.

i gcónaí

Téim chuig scannán **i gcónaí** Dé Domhnaigh.

14

Cathain ar lean

anois is arís

- Imrím peil **anois is arís** Dé Sathairn.

de ghnáth

- Imrím sacar **de ghnáth** Dé Máirt.

gach lá

- Imrím leadóg **gach** Déardaoin.

15

Cum Abairtí

- Cum abairtí ag úsáid ceann de na frásaí nua mar shampla:

- Éistim le rac-cheol go minic.
- Imrím sacar de ghnáth Dé Máirt.
- Téim chuig scannán i gcónaí Dé Domhnaigh.
- Imrím peil anois is arís Dé Sathairn.
- Breathnaím ar an teilifís go minic Dé hAoine.
- Imrím leadóg gach Déardaoin.

16

©GaeilgegoDeo 2023

Cum Abairtí

- go minic
- i gcónaí
- anois is arís
- de ghnáth
- gach lá

17

Bileog

Caitheamh aimsire

Cathain

18

Cathain

1. **Athscríobh laethanta na seachtaine i gceart.**

a. éD rtáiM ____________
b. Dé nioadCaé ____________
c. éD aighmhnDo ____________
d. Dé thSaainr ____________
e. éDarioand ____________
f. éD ehioAn ____________
g. Dé nuiaL ____________

19

©GaeilgegoDeo 2023

Cathain - Freagraí

1. Athscríobh laethanta na seachtaine i gceart.

a. éD rtáiM — Dé Máirt
b. Dé nioadCaé — Dé Céadaoin
c. éD aighmhnDo — Dé Domhnaigh
d. Dé thSaainr — Dé Sathairn
e. éDarioand — Déardaoin
f. éD ehioAn — Dé hAoine
g. Dé nuiaL — Dé Luain

20

Cathain

2. Críochnaigh na habairtí seo a leanas leis na briathra cuí a oireann duit. Mar shampla: *a. Ní imrím.*

a. ______________________ galf gach Céadaoin.
b. ______________________ ar an nuacht anois is arís
c. ______________________ le ceol clasaiceach go minic.
d. ______________________ ag siúl gach lá.
e. ______________________ go dtí an phictiúrlann ag an deireadh seachtaine.
f. ______________________ ag snámh de ghnáth ag an deireadh seachtaine.

21

Cathain - Freagraí

2. Críochnaigh na habairtí seo leis na briathra cuí a oireann duit. Mar shampla: a. Ní imrím.

a. Imrím – Ní Imrím
b. Féachaim – Ní fhéachaim
c. Éistim – Ní éistim
d. Téim – Ní théim
e. Téim – Ní théim
f. Téim – Ní théim

22

©GaeilgegoDeo 2023

Cathain

3. Féach ar na trí cholún. Bain úsáid as an eolas i ngach colún chun ceisteanna a chumadh.

- Níl an foclóir san ord ceart ag dul trasna an leathanaigh.

- Mar shampla: An imríonn tú peil anois is arís, a Julio?

23

Cathain

Colún 1	Colún 2	Colún 3
An imríonn tú	ceol traidisiúnta	anois is arís
An dtéann tú go dtí	rugbaí	gach Máirt
An dtéann tú ag	peil	de ghnáth
An imríonn tú	drámaí	ag an deireadh seachtaine
An dtéann tú chuig	siúl	i gcónaí
An éisteann tú le	an teach tábhairne	Dé Sathairn de ghnáth.

24

Ceisteanna

- *Céard a dhéanann tú Dé Luain?*
- *Céard a dhéanann tú gach deireadh seachtaine?*
- *Céard a dhéanann tusa gach deireadh seachtaine?*

25

©GaeilgegoDeo 2023

Conas a chaitheann tú an tseachtain?

- *Foghlaimeoir: Céard a dhéanann tú gach deireadh seachtaine?*
- *Múinteoir: Bhuel, téim go dtí an teach tábhairne gach Dé hAoine. Go minic imrím leadóg Dé Sathairn agus téim go dtí an phictiúrlann nó an amharclann de ghnáth Dé Domhnaigh.*

26

©GaeilgegoDeo 2023